

Batı Trakya (Yunanistan) Türklerinde kurban (mahya) geleneği¹

Fusun Aşkar²

Özet

Bu makale, Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nün 18 Nisan 2004 deki Makedonya araştırması ile başlayan *04-DPT-007 Anadolu ve Balkanlarda Halk Çalgıları, Halk Oyunları, Geleneksel Giyim Kuşam ve Halk Müziği, Müze ve Arşivi Oluşturulması Projesi* kapsamında hazırlanmıştır.

Proje içinde yer alan Yunanistan gezisinde, inceleme altına alınan Batı Trakya Türklerinin yaşadığı Gümülcine ve İskeçe'de bulunan köylerde yerinde tespit çalışmaları yapılmış, bu tespitler sonucunda geçmişten günümüze kültürel kalıntıların toplumsal yaptırımlar yoluyla günümüzde halen yaşatılan olgusu olarak tanımlanabilecek geleneklerin, farklı uygulamalarla da olsa yaşatıldığı görülmüştür.

Batı Trakya Türklerinin geleneklerinden bir tanesi olan Kurban (Mahya) Geleneği toplu hareket ve güç birliğini yansıtan, dayanışmaya dayalı bir gelenek olarak dikkat çekmektedir. Bu makalede de günümüzde halen yaşatılmaya devam edilen bu gelenek ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gelenek, Batı Trakya Türkleri, Mahya Şenliği.

¹ Bu makale; 26-30 Haziran 2006 da Gaziantep'te, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü ile Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı işbirliğinde düzenlenen VII. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi'nde sözlü olarak sunulmuş ancak yayın yapılmamıştır.

² Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü, İzmir, Türkiye, fusunaskar@gmail.com.

Kurban (sacrifice) tradition in Western Thracian Turks

Abstract

This article is prepared within *04-DPT-007 the Project of Preparing Museum and Archive on Folk Music Instruments, Folk Dances, Traditional Clothes and Folk Music in Anatolia and the Balkans* started with the research of Ege University State Turkish Music Conservatory, Turkish Folk Dance Department in Macedonia on 18 April 2004.

In the Greece trip within the project, on-site monitoring works have been conducted in the villages where Western Thracian Turks that are taken under research live in Komotini and Xanthi and as a result of these works it is seen that traditions that can be expressed as the facts of cultural remnants from past to present that have still maintained through cultural sanctions have maintained even with different applications.

One of the traditions of Western Thracian Turks, Kurban (Sacrifice) Tradition attracts attention as a tradition reflects acting collectively and union of forces and a tradition based on cooperation. In this article, this tradition that has still continued to maintain is going to be handled.

Key words: Tradition, Western Thracian Turks, Sacrifice Festival.

Giriş

Azınlık bilinciyle geleneklerin yaşatılması, kendi toprağında yaşamını sürdürenlere oranla daha baskın işlevsellik taşımaktadır. Yaşam ritminin artmasıyla kent insanı, geleneksel yaşam biçimini sürdüren topluluklarla karşılaştırıldığında geleneklerini pek fazla yaşatamazken, azınlıkların milli duygularının ve kültürlerinin, yaşamaları için bir sebep olacak kadar önem arz etmesi, normal karşılanacak bir durumdur.

Yunanistan sınırları içinde yıllardır azınlık konumunda yaşayan ve üzerlerinde hissedilir bir baskı olan Türklerin, varlıklarını ve kültürel kimliklerini korumalarında geleneklerinin ve inançlarının önemi çok büyüktür. 01-10 Ağustos 2004 tarihlerinde, Yunanistan'ın Gümölcine ve İskeçe şehirlerinde, Batı Trakya Türklerinin kültürel yapılarının incelenmesi sürecinde saptanan, mazisi yüzyıllara dayanan ve halen her yılın genellikle Ağustos ayında bir Pazar günü tekrarlanan, ritüelistik karakteri bulunan *Kurban (Mahya) Geleneği*, toplu hareket ve güç birliğini yansıtan, dayanışmaya dayalı bir gelenek olarak dikkat çekmektedir.

Sadece Batı Trakya Türk azınlığına özgü olan bu geleneğin kapsamından önce, azınlık kavramı, ekonomik ve kültürel yönden en yoksun bırakılmış bölge olan Batı Trakya'nın coğrafik konumu ve Batı Trakya Türkleri, günümüzde birbirlerine tutunmaları zorunluluğunun vurgulanması açısından ele alınmalıdır.

Azınlık Kavramı

“Sosyal bakımdan azınlık kavramı: bir toplulukta sayısal bakımdan azınlık oluşturan, başat olmayan ve çoğunluktan farklı niteliklere sahip olan grup, hukuksal bakımdan ise, başat olmayan bir durumda olup, bir devletin geri kalan nüfusundan sayısal olarak daha az olan, bu devletin uyruğu olan üyeleri etnik, dinsel ve dilsel nitelikler bakımından nüfusun geri kalan bölümünden farklılık gösteren ve açık olarak olmasa bile kendi kültürünü, geleneklerini ve dilini korumaya yönelik bir dayanışma duygusu taşıyan grup” (Oran 2001: 67) olarak nitelendirilmektedir.

Azınlıkların teoride sosyal ve hukuksal açıdan başat olmadıkları ancak pratikte kendi içlerinde geçmişten süregelen kültürel birliktelikleriyle varlıklarını sürdürme çabaları, geleneklerinin azınlık olmayan ve aynı kültürü paylaşan çoğunluğa oranla daha aktif yaşatılması, doğal davranış hareketleridir. Dinsel ve dilsel, davranışsal, hatta ekonomik

güçlerini birleştirerek, gelenekleriyle yaşamı sürdürebilmek, üzerlerindeki baskıyı biraz olsun gidermeye yetmektedir.

Batı Trakya'nın coğrafik konumu ve Batı Trakya Türkleri

“Batı Trakya ise, bir coğrafi bölge adıdır ve bugün Yunanistan sınırları içindedir. Yunanistan'ın kuzey-batısında yer alan bu bölgenin; doğusunda Türk-Yunan sınırını ayıran Meriç Nehri, kuzeyinde Bulgaristan sınırını belirleyen Rodop Dağları, güneyinde Ege Denizi ve batısında ise, Kavala İlini ayıran Karasu Nehri bulunmaktadır. Batı Trakya Türkleri bu sınırlar içerisinde bulunan Gümülcine, İskeçe, Dedeağaç, Dimetoka ve Soflu bölgelerinde oturmaktadır” (Batı Trakyalılar Derneği 1987: 7).

Resim 1. Batı Trakya Coğrafik Konumu
(<http://www.ogretmeninsezi.org/dergi/63/ayimicinden.asp>)

“8.578 km² büyüklüğünde ve dar bir şerit halinde uzanan yüzölçüme sahip bu bölgede, günümüzde 140-150 bin dolayında Türk yaşamaktadır. Bölgenin Bulgaristan sınırına paralel uzanan dağlık kesiminde, “Yasak Bölge” bulunmaktadır ve burada yaşayan 45-50 bin dolayındaki Türkün dış dünya ile bağlantısı hiç yok denecek kadar azdır.

Batı Trakya'nın Türkler tarafından fethedilmesi, 1363 yılında gerçekleşmiştir. Bölgede süren 550 yıllık Türk yönetim ve hâkimiyeti, I. Balkan Harbinde Osmanlı Devleti'nin mağlup olması ile sona ermiştir. Osmanlı Devleti, 29 Eylül 1913'te Bulgaristan'la imzaladığı İstanbul Antlaşması ile Batı Trakya'yı resmen Bulgaristan'a bırakmıştır. I. Dünya Savaşı'nda Bulgaristan ve ittifak kurduğu devletlerin mağlup olması sonrası Batı Trakya, Müttefikler tarafından (Fransız ve Yunanlılar) işgal

edilmiştir. Bulgaristan ve Müttefikler arasında 27 Kasım 1919'da imzalanan Neuilly Antlaşması, bölge yönetiminin Müttefiklere geçmesini sağlamıştır. Bu süreçte bölgede, bir "Müttefikler arası Batı Trakya Türk Hükümeti" kurulmuş ve halkın iki dereceli bir referandum ile bölgenin geleceği hakkında fikir beyanı alınmıştır. Bu referandumda halkın seçtiği 8 temsilci (Türkler 5; Yunan, Bulgar ve Yahudiler'ler); Batı Trakya'nın Fransız mandası altında bir otonomi (dolayısı ile Türk Otonom Yönetimi) veya Yunanistan ile birleşmesini oylamıştır. Ne hazindir ki, temsilci çoğunluğunu elinde tutan Türklerin vereceği kararın belirleyici olmasına rağmen referandumdan 4'ü Türklerce verilen 5 oyla Yunanistan'la birleşme kararı çıkmıştır (14 Mayıs 1919). Böylece başlayan Yunan işgali, 22 Mayıs 1920'de tamamlanmıştır. Bu durum, Müttefikler ve Yunanistan arasında 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Anlaşması ile (Yunan Sevri) resmileştirilmiştir. Lozan görüşmeleri esnasında Türk delegasyonunun, Batı Trakya halkının kendi geleceğini belirleme talebi (hiç olmazsa bir otonom yönetim olarak), yukarıda değinilen referandum gerekçe gösterilerek kabul edilmemiştir. Bölgenin Yunanistan'a bağlanması, muhalif olmasına rağmen başta İngiltere olmak üzere büyük Avrupa devletlerinin baskısıyla Türkiye'ye de kabul ettirilmiştir" (Börklü 2004)

Aslında Batı Trakya Türk azınlığı, yurt dışında yaşayan azınlıklardan farklı bir durum arzeder. Batı Trakya Türk'ü, uluslararası anlaşmalardan doğan bir azınlıktır. Ona, bu anlaşmalarla özerklik tanınmış, kendini yine kendisinin yönetmesi sağlanmıştır (Özgüç 1974: 222).

Bunlara rağmen, Avrupa Birliği ve tüm dünyanın gelişmiş ülkelerince uygulanan çifte standartlar, Batı Trakya'da da kendini hiç eksiksiz göstermektedir. Sözde insani değerlerden yararlanamayan, ustalıkla hazırlanıp kamufle edilen baskı stratejilerine maruz kalan Batı Trakya Türkleri günümüze değin; etnik kimliğin inkarı, vatandaşlıktan ıskat, dini ve manevi istismar, müftülük sorunu, vakıfların ve dini kurumların kontrolü, kültür ve eğitim sorunu, ifade özgürlüğüne sınırlamalar, kamu görevine girerken ayrımcılık, yasak bölge uygulaması, arazi ve taşınmazlarla ilgili sorunlar, siyasi katılım hakkının engellenmesi, sosyal örgütlenmelere yönelik baskılar, demografik ve ekonomik baskılar gibi engellerle karşı karşıya kalmıştır.

Bu genel bilgilerden sonra değinilmek istenilen konu, azınlık sıfatında yaşamını idame ettiren Batı Trakya Türklerinin dayanışma anlayışı içerisinde bu zorlukların üstesinde gelme çabası olarak irdelenebilir. Batı Trakya Türklerine ait olan *Kurban (Mahya) Geleneği* de bu dayanışmanın açık bir örneği olarak ele alınmış, inanca dayalı niteliğiyle de dikkat çekmiştir.

Kurban (Mahya) Geleneği

Hangi yıllarda başladığı kesin olarak bilinmeyen bu geleneğin, Balkanların Osmanlı toprakları içinde olduğu yıllardan bu yana yapıldığı sanılmaktadır. Kurban (Mahya) geleneği; birbirine uzak evlerde, komşuluk ilişkilerinin çok fazla olmadığı dağ köylerinde, mezralarda yaşayanların birbirlerini görmesini, hasret gidermesini, sohbet etmesini sağlamanın yanı sıra ibadet niteliği de taşımaktadır. Masrafın ve emeğin imece usulü ile paylaşıldığı, 5 000 kişi ile 10 000 kişinin katıldığı bu gelenek, bir toplu namaz ve dua ile başlamakta, daha sonra da büyüklü küçüklü gruplar halinde yemek (etli pilav) yenmesiyle devam etmektedir.

İskeçe'nin Ketenlik nahiyesinde tarihi bilinmeyen bir gelenek olan ve birbirinden uzak evlerde yaşayan insanların yılın belirli zamanlarında bir araya gelerek görüşmelerine olanak sağlayan kurban (mahya) geleneğinde, tüm köy halkının katılımıyla hem masraflar çıkarılmakta hem de hizmet edilmektedir. Tüm hazırlıkların birlikte gerçekleştirildiği bu köyde sadece mahya sırasında kesilmiş hayvanların kanlarını akıtmak için bir kuyu bulunmaktadır. Gün sona erdikten sonra olası hastalıklara karşı bu kuyu ilaçlanarak önlem alınmaktadır. Bir gün öncesinden yüzülmüş hayvanlar iplere asılır.

Kurban (Mahya) geleneğinin aynı coğrafyada farklılıklar gösterdiği gözlenmektedir. Bu ayrılıklara değinmeden önce mahya kelimesinin sonuçta aynı anlama geldiğini, geleneğin sürdürülmesinde küçük detayların olduğunu söylemek mümkündür. Batı Trakya Türklerine göre *mahya* kurban anlamına gelmektedir. Kurban ise Allah'a şükran demektir.

Genellikle köy halkını kazadan beladan korumak ve Allah'a şükretmek için yıllardan bu yana süregelen bir gelenektir. Geleneğin işleyişi içinde, nerede ve ne zaman yapılacağı önceden belirlenen bu günün tüm halka açık oluşu, gece verilen vaazlar, köy meydanına serilen iplere evlerden gelen kullanılmamış eşya ya da çeyizliklerin sergilenecek satılması, bunlara -açık arttırma ile satış- gibi görünse de gönülden ne koparsa zihniyetiyle değer biçilmesi, satılanlardan kazanılan para ile toplananın birleştirilerek masrafların çıkarılması ve kalanının kur'an kursuna ve camiye yardım amacıyla kullanılması, bir kısmının da bir sonraki mahyaya hazırlık olarak kullanılıyor olması gibi değişik ayrıntılara rastlanır ancak amaç ve sonuç değişmez; Batı Trakya'da yaşayan Türk toplumunun birlik beraberlik anlayışının, konukseverliğinin, cömertliğinin göstergesidir mahya. (www.mihenkgri.com)

Mahya şenliğinin görüldüğü bir diğer yer de İskeçe'nin ova köylerinden Göynüklüdür. Alan araştırması süresince yapılan karşılıklı görüşmelerde elde ettiğimiz bilgiler, Batı Trakya Türklerinin süreli yayını olan Öğretmenin Sesi Dergisi'nde de aynı şekilde aktarılmaktadır. (www.ogretmeninsesi.org).

Göynüklü köyünde her yıl geleneksel olarak düzenlenen mahya şenliğinin yapılmasına vesile olan efsaneye göre, mahyanın yapıldığı yerde bir ermişin yattığına inanılan türbe bulunmaktadır. Bu inanişe göre ermişin köy halkını her türlü kötülüklerden koruduğu inancıyla düzenli bir şekilde her yıl diğer köylerden de misafirler davet ederek kurban (mahya) geleneği yaşatılmaktadır. Köy halkı ya da diğer köylerden gelen ziyaretçiler, türbeyi ziyaret ederek dualar okurlar. Genellikle sağlık, bereket ve birliktelikle ilgili dileklerde bulunulmaktadır.

Önceleri türbeyi korumayı üstlenmiş olan aile tarafından yapılan kurban (mahya) geleneğinde çeşitli dileklerinin olması için kurban veya erzak adayan kişiler bu aileye adaklarını getirir, bu aile de mahyayı gerçekleştirir. Ancak 5-6 yıl önce köyde ard arda gelen kazalar sonucu gençlerin yaşamlarını kaybetmesi, bölge halkını tekrar büyük bir organizasyonla köy halkı olarak bu kurban (mahya) törenini yapmaya itmiştir. 5 yıldan bu yana da mahya geleneği, bütün Batı Trakya halkı davet edilerek imece usulüyle devam etmektedir.

Köy halkı, ermiş kişinin mezarının olduğu o yeri yıllarca bakıp korumuştur. Geçtiğimiz yıllarda da oldukça bakımsız ve yıkılmaya yüz tutmuş bu türbeyi köylüler bir araya gelerek tamir etmiştir. İçinde bir seccade, bir çift terlik ve su ibriği bulunan bu türbeye, ermiş kişinin belli aralıklarla geldiği, abdest alarak ibadet ettiği, namaz kıldığı yine köy halkı tarafından dile getirilmektedir.

Türbenin yakınında oturan ve onun bakımını yapan aile ve köylüler de zaman zaman gökten bir ışık huzmesinin türbenin olduğu yere indiğini söylemektedir. Köy halkı orada bulunan su ibriklerini doldurduklarını ve bu su ibriklerinin zaman zaman boşaldığını da dile getirmektedir. Bölge halkı su ibriklerinin boşalmasıyla ermiş kişinin oraya gelip abdest alarak ibadet ettiğine inanmaktadır.

Anlatılan efsaneye göre; uzun yıllar önce, bu türbenin olduğu yerde Yusufçuklar diye bir aile yaşamaktaymış. Bu aileden biri de, zaman zaman ortadan kaybolup nereye gittiğini kimseye söylemezmiş. Sözü edilen kişi, bir gün köye harmanda kullanılan yaba³sının bir parçası kanlı ve kopuk gelmiş. Bunu gören köylüler nedenini sormuşlarsa da, sorularına herhangi bir cevap alamamışlar. Ancak, bir gün köye akşam vakti gelen bir yabancı, sözü edilen kişinin savaşta arkadaşı olduğunu, birlikte savaştıklarını iddia etmiş. Köylüler, köyde asker olmadığını, hiç kimsenin de savaşa gitmediğini söylemişler. İki arkadaş karşılaştıklarında, yine ermiş olduğu söylenen kişi, köy halkının yanında yabancıyı tanımadığını söylemiş. Yabancı, yabanın kırılan parçasını cebinden çıkarıp, bu senin değil mi diye gösterince, ermiş kişi kopuk parçayı alıp ‘Allah kabul ederse bu bana aittir’ demiş. Olaydan birkaç gün sonra da bu kişinin ölmesiyle köylüler onun ermiş olduğuna

³ Yaba: Harman savurmakta kullanılan, çatal biçiminde, tahtadan tarım aracı, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>.

inanmışlar ve türbesini bugün mahyanın yapıldığı yere inşa etmişlerdir. Köy halkı da o yıldan bu yana bu türbeyi bakıp korumuş ve türbenin olduğu yerde mahya düzenlemeye karar vermiştir.

Geçmiş yıllarda küçük çapta düzenlenen bu mahya, son yıllarda tüm köy halkının organizasyonu ile gerçekleşmektedir. O günden bu güne devam eden bu gelenek; köy halkının birbirine kenetlenmesini sağlarken, Batı Trakya'nın çeşitli bölgelerinden gelen konuklarla yeni dostlukların kurulmasına ve paylaşımların yaşanmasına da vesile olmaktadır.

Resim 2. Mahya Yolu
(*Arştırma Arşivi, Emvante No:62*)

8 Ağustos 2004 Pazar günü bizzat tanık olduğumuz Kurban (Mahya) geleneği, Yunanistan sınırları içindeki Batı Trakya Türklerinin yaşadığı, İskeçe'nin Mustafçova Belediyesi'ne bağlı ikinci büyük köyü olan 3500 nüfuslu Ketenlik Köyü'nde gerçekleşti. Dar bir vadinin içinde bulunan Ketenlik Köyü, bir yol ile ikiye bölünmüş, iki küçük meydanı olan ve eğitime son derece önem veren bir dağ köyüydü. Eski zamanlardan beri *Koparan suyu* ile anılan köyün, İskeçe ileri gelenleri tarafından hava değişimi için uğrak yeri olduğunu öğrendik. Zorlu ulaşım koşullarıyla varılan bu köy, o gün çevre köylerin de katılımıyla binlerce insanı ağırladı. Doğa harikası olan Ketenlik Köyü'nde bu geleneğin sürdürülmesi sırasında doğaya gelecek zararları önlemek için alınan önlemler de dikkat çekiciydi; kurbanların kanlarının akıtılması için yer altı giderlerine kadar düşünülen ayrıntılar mevcuttu.

Mahya mezrasına varıldığında tüm halk canla başla önceliği misafirlere vermek üzere ikram hazırlıklarına başlamıştı. Güneşten korunmak için brandaların gerildiği çardaklar altında 80~100 civarında büyük kazanın kaynadığı, 11 adet büyük baş, 9 adet de küçükbaş

hayvanın kurban edildiği 2 500 kg. etin, 50 çuval pirincin harcandığı, 5000 kişinin katıldığı bir inanç ve gelenek, araştırma grubu olarak tarafımızdan detaylı olarak görüntülenmiştir.

El dokuması örtülerle demlendirilen pilav kazanları, bir yandan yapılan ayran ve birbirine hizmet için seferber olan halk, dedelerinden kalma bu geleneği sürdürürken birliktelik duygusunun yanı sıra, toplu halde kıldıkları namazın huzuruyla vakit geçirmektedirler. İş bitiminde yine yüzlerce kişinin işbirliğiyle toplanan mezradan ayrılırken, gelemeyenler için ayrılan yemeklerin paketlenmesi, birlik beraberliğin bir başka göstergesidir.

Resim 3. Mahya yerinin görünümü
(*Araştırma Arşivi, Emanter No:62*)

Araştırmamız sırasında bize rehberlik ve kaynaklık eden İskeçe Mustafçova Belediye Başkanı Mücahit Dükkancı'nın bu gelenekle ilgili ifadesi şu şekildedir: “Bu aktivite yıllardan beri geleneksel olarak yapılan *mahya* veya *kurban* diye adlandırılır. Köyün tüm nüfusu ve komşu köylerden gelen kişiler, Allah'a şükürler olsun diye yılda bir kaç defa burada toplanırlar ve bu kurbanı yaparlar. Bu olay, aynı zamanda köy halkının bir araya gelmesine vesile olur. Bu mezra oldukça uzakta olduğundan bu yılki (2004) en büyüğü değil. En büyüğü 150-180 kazan civarında oluyor. Kazanlar eskiden köylününüdü. Fakat şimdi köy heyeti Edirne'den aldıkları kazanları kullanıyorlar. Yani bu kazanlar caminin demirbaşı. Köyde yapılan tüm düğün ya da köy yararına yapılan toplantılarda da kullanılıyor. Ödünç olarak diğer köylere de veriliyor.

Resim 4. Mahya Mezrası
(*Arastırma Arşivi, Envanter No:62*)

Bu geleneğin, yağmur duasıyla hiç ilgisi olmasa da sağlık ve bereket duaları, ekinlerin bolluğu ve bereketi üzerine yapılıyor" (Dükkancı, 2004). Köydeki bir öğretmenin ifadesine göre bu bölge, Osmanlının çöküp Balkanlar'dan ayrılmasıyla 1917 yılında Bulgar işgali altındaydı. "O yıllarda savaştan kaynaklandığı düşünülen veba salgını oluşuyor. Bu salgından ve Bulgarların bölgeyi terk etmesinden sonra yapılan ilk kurban o herhalde Tanrı'ya... Yani bir şükür... Ve bu yıllardan sonra geleneksel olarak yapıla gelmiş. Bu gün için organize çalışılıyor. Belediyenin katkılarıyla... Amaç; bütün insanları bir araya getirmek, toplu ibadet edecekleri bir ortam sağlamak, eğlendirmek, hoş vakit geçirmelerine olanak sunmak..." (Halil, 2004).

Sonuç

Gelenekleri, geçmişi anlatan tarihi olaylar olmaktan çıkıp toplumların geçmişini, şu anki durumunu ve geleceğini tanımlayan; *kimliklerinin göstergesi* şeklinde algılanmasını sağlayan etkinlikler olarak tanımlamak mümkündür.

Batı Trakya Türklerine ait olan Kurban (mahya) geleneğinin araştırmamız kapsamında görüntülenerek halk kültürüne katkıda bulunacak değerli bir ürün olarak arşivlenmesinin yanı sıra tanıklık edilen binlerce kişinin gönül bağı ve yardımlaşması, görülmeye değer bir manzardır. Batı Trakya'da yıllardır süregelen bu geleneğin kökeni inanç ya da efsane fark etmeksizin tek bir şeye hizmet etmektedir. O da; her zaman birlik, beraberlik ve dayanışma içinde bulunmak zorunda olan Batı Trakya Türklerini bir arada tutmaktır. İnançla ve emekle

Aşkar, F. (2011). Batı Trakya (Yunanistan) Türklerinde kurban (mahya) geleneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

gerçekleştirilmiş olan, atalardan armağan kurban (mahya) geleneğinin, aynı kültürü paylaşan insanlar olarak bu topraklarda yaşayan halkımızın toplum bilincinin ve dayanışma duygularının tükenmemesi için yaşatılması ve devam ettirilmesi, kültürel iç dinamikleri üzerinde etkisini sürdürecektir.

Kaynaklar

Aşkar, F.; Aydın, C.; Karademir A.; Ünal, Ş. (2004). *01-10 Ağustos 2004 Yunanistan'ın Gümüllüne ve İskeçe Araştırma Raporu*. (Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü, *04-DPT-007 Anadolu ve Balkanlarda Halk Çalgıları, Halk Oyunları, Geleneksel Giyim Kuşam ve Halk Müziği, Müze ve Arşivi Oluşturulması Projesi*).

Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi. (Aralık 2005), Sayı: 153.

Batı Trakya, İskeçe, Ketenlik Köyü halkı, (2004).

Batı Trakyalılar Derneği. (1987). *Batı Trakya Azınlığı İnsan Hakları ve Belgeler*, Ankara: Şafak Matbaası.

Batıbey, K. Ş. (1979). *Batı Trakya Türk Devleti*, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Börklü, M. Y. (2004).
“Batı Trakya Türkleri”, *Türk Haber*, <http://www.turkhaber.org/32.html> Erişim Tarihi: 08.01.2005

Dükkancı, Mücahit. (2004). İskeçe Mustafçova Belediye Başkanı.

Halil, İbrahim. (2004). İskeçe/Ketenlik Köyü öğretmeni.

<http://www.mihenk.gr>, Erişim Tarihi: 14.03.2005.

<http://www.ogretmeninsesi.org/dergi/63/ayinincinden.asp>, Erişim Tarihi: 14.03.2005.

Kaya, A. ve Tahranlı, T. (2005). *Türkiye’de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, İstanbul: Tesev Yayınları.

Oran, B. (2001). *Küreselleşme ve Azınlıklar*, 4.basım, Ankara: İmaj Yayınevi.

Özgüç, A. (1974) *Batı Trakya Türkleri*, İstanbul: Kutluğ Yayınları.

Türkiye’nin Sorunları Dosyası. (1992). *Türk-Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Türkleri Sorunu*, İstanbul: Uluslararası İlişkiler Ajansı.